GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLIX.

SE PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 1. Mercurĭ, 1 (13) Ianuariu. 1886.

Din causa S-tei sërbătorĭ de mâne diarulŭ nu va apăre pănă Joi séra.

Brașovŭ 31 Decemvre 1885.

Greu a fostŭ anulŭ ce'șĭ ia rĕmasŭ bunŭ dela noi. Amŭ sêmțitŭ că ceva ne apasă cumplitŭ pe pieptŭ și amŭ visatŭ unŭ visŭ teribilŭ.

Se părea, că ne aflamŭ într'o pădure pustiită, încunjurată de văi și de munțĭ. Dintr'odată vedemŭ unŭ șiroiu de paserĭ răpitóre venindŭ din tóte părțile și răpeḍindu-se asupra maiestósei figurĭ a națiunei nóstre, care ședea pe-o culme legată de mânĭ și de picióre, cu pĕrulŭ desplettitŭ, și numai cu dinții se mai puté apĕra în contra obraznicilorŭ năvălitorĭ. Vedeamŭ tremurândŭ câtŭ de tare se sforța ea și cum lupta devenea totŭ mai desperată, când deodată se aieptă asupră-i o cétă de croncanĭ lacomĭ voindŭ sĕ-i scótă limba din gură. Atuncĭ unŭ țipĕtŭ cutrierătorŭ a făcutŭ sĕ se cutremure munții și văile dimprejurŭ și cuprinsŭ d'unŭ fiorŭ rece ne-amŭ deșteptatŭ.

Ne-amŭ deșteptatŭ, dér greutatea pe peptŭ a rĕmasŭ și visulŭ acela teribilŭ nu ni-a mai ieșitŭ din capŭ. Visulŭ este puterea descătușată a imaginațiunei, elŭ este numai unŭ jocŭ alŭ ...tasiei legate de aripile somnului, însĕ imagi...e lui sunt scóse din viața sufletéscă a celui ...viséză, ele sunt prea de multe-orĭ unŭ pro...tŭ alŭ impresiunilorŭ, ce le primesce omulŭ ...uptele sale dilnice.

Era la sfêrșitulŭ anului 1879 când ni se ...țișă în visŭ acea înspăimântătóre privelisce*). ... anĭ trecură de atuncĭ. Nenorocirea a voitŭ ...presêmțirea sufletului nostru sĕ se adeve...ĭ.

Prigonirea limbei române în stilŭ mare s'a ...putŭ la 1879 cu întroducerea forțată a lim...maghiare în scólele nóstre poporale. Astăḍĭ, ... șése ani, este învechită și acea lege. Amŭ ...sŭ cu scólele nóstre, cu limba nóstră și cu ...ra nóstră la discrețiunea unui singurŭ omŭ, ... conduce în modulŭ celŭ mai absolutŭ re...lŭ instrucțiunei publice mai bine de ḍece ... Ucasurile acestui ministru, modulŭ necru...ĭ și violentŭ, cu care tractéză elŭ causa în...mêntului nostru românescŭ, întrece și fan... celui mai încarnatŭ despotŭ asiaticŭ.

Mare dreptate a avutŭ Mocsary Lajos când, ...879, și-a esprimatŭ temerea, că cei ce „au ... cu politica ce-a aflatŭ espresiune în legea ...nalitățilorŭ dela 1868,“ vorŭ merge de..., așa de departe încâtŭ nu se vorŭ mai ... opri la marginea prăpastiei.

...ers'au în acéstă pornire nefastă așa de departe, ...ĭ nu mai este aḍĭ nimicŭ sfântŭ înaintea ... nicĭ libertatea pressei, nicĭ libertatea cuvên... nicĭ libertatea învĕțămêntului, nicĭ lege, ...latine, nicĭ chiar libertatea individuală, când ...vorba de nemaghiarĭ.

Mers'au până a declara rĕsboiu limbei nós... în familiă la vatra părintéscă, pe strade, ...curile publice și în salónele de petrecere so... înființândŭ faimósele „Kulturegyleturĭ“, carĭ ...pretextŭ că vorŭ sĕ 'nainteze cultura nea...ĭ ungurescŭ, atacă cultura Nemaghiarilorŭ și ...nărăscŭ ḍilele cu nesfêrșite snspiționărĭ, ca...nii și pretențiunĭ necuviinciόse și nedrepte.

Mers'au pănă a declara prin ḍiarele lorŭ, că ...re Românŭ cu carte, care nu 'șĭ vinde lim... și nația sa, este dușmanulŭ de mórte alŭ sta...i și nației maghiare.

Mers'au pănă a lua în bătaiă de jocŭ sim...intele cele mai nobile ce le-a documentatŭ po...ulŭ românŭ reamintindu'șĭ memoria celorŭ ce ... jertfitŭ pentru libertatea, binele și prospera...lui.

Se 'nțelege, ei nu vorŭ sĕ ne recunóscă dreptulŭ că avemŭ și noi o limbă și o cultură pentru care trăimŭ și muncimŭ; și unorŭ iloțĭ carĭ n'au acestŭ dreptŭ nu le iértă sĕ aiba nicĭ trecutŭ, nicĭ sentimente de libertate.

Mergŭ adversarii noștri, în ruptulŭ capului, în direcția politicei fatale înaugurate la 1879, Dér cum mergemŭ noi, carĭ amŭ iertatŭ adversarilorŭ sĕ-șĭ înfigă ghiarele pănă și în corpulŭ bisericelorŭ nóstre?

Timpurĭ marĭ, ómenĭ micĭ! ḍiceamŭ la 1879. Priviți-i, ḍiceamŭ, în tótă nimicnicia lorŭ pe aceia, carĭ, lipsițĭ de curagiu și de nobilulŭ avêntŭ pentru împlinirea sfintei lorŭ datorii ca fii adevĕrațĭ ai poporului românŭ, se ascundŭ la spatele forței inimice și servescă directŭ séu indirectŭ de piedestalŭ celorŭ carĭ voescŭ sĕ spargă murii cetății nóstre. Câtă netrebnicia! Câtă lașitate!

Raḍa dulce de speranță însĕ, ce ne-a încălḍitŭ peptulŭ acum șése anĭ, e mai luminósă și mai ferbinte acum, când din nou doveditŭ este, că nimenĭ nu póte abate poporulŭ românŭ din calea cea dréptă și leală, pe care pășesce încetŭ dar cu hotărîre totŭ mai mare pentru recâștigarea drepturilorŭ sale nealienabile.

Ḍicemŭ dar și acum la începutulŭ anului 1886, ca și la 1879: încă n'a peritŭ bărbăția și curagiulŭ din inimile nóstre, încă steagulŭ egalei îndreptățirĭ stă susŭ, trîmbițele inimice vorŭ deștepta și pe celŭ din urmă gregarŭ, rêndurile se vorŭ îndesa și cu puterĭ nouĕ vomŭ continua lupta națională legală, care va duce în fine la victoriă sfânta nóstră causă!

---

*) A se vede „Gazeta Trans.“ nr. 103 din 1879. Red.

Serbia, Bulgaria și Grecia.

Timpulŭ trece și tractările de pace între Serbia și Bulgaria n'au începutŭ. Nicĭ loculŭ, unde se vorŭ întruni delegații celorŭ două state, nu e cunoscutŭ pănă acuma. Se pare însĕ, că marile puterĭ îșĭ dau silința sĕ grăbéscă încheiérea păcii și sĕ vedă odată demobilisată peninsula balcanică, căcĭ după cum i se comunică din Viena ḍiarului „Bud. Corr.“, marele puterĭ s'au unitŭ în punctulŭ, d'a se înmâna în *Belgradŭ, Sofia și Atena* în același timpŭ o *notă colectivă*, în care se vorŭ provoca guvernele respective câtŭ mai curênd se demobiliseze

»N. Wr. Tgbl.“ anunță, că Bucurescii suntŭ desemnațĭ ca locŭ pentru tractările de pace sêrbo-bulgare. „Presse“ din contră află din Londra, că probabilŭ în Constantinopolŭ se vorŭ întruni delegații, și în casŭ, când la o sĕptĕmână după ântêia conferință nu vorŭ fi prospecte de o repede încheiare a păcii, prințulŭ Bulgariei va cere arbitriulŭ marelorŭ puterĭ. „Bud. Corr.“ mai află, că Serbia a refusatŭ propunerea Porții d'a se întruni delegații pacei în Sofia și Constantinopolŭ, deórece ea numai unŭ locŭ neutralŭ ar găsi potrivitŭ pentru tractările de pace și Constantinopolulŭ nu se póte privi ca unŭ asemenea locŭ, fiindŭ că 40 de batalióne rumeliote au luptatŭ contra Serbiei. Acésta ar primi Viena ca locŭ pentru tractările de pace.

De resultatulŭ tractărilorŭ ne cam îndoimŭ, décă ținemŭ sémă de o telegramă din Nișŭ, în care se asigură, că din mai multe districte ale Serbiei vorŭ sosi în Belgradŭ marĭ deputațiunĭ ca sĕ felicite pe regele de anulŭ nou și totdeodată sĕ-lŭ róge, ca sĕ continue rĕsboiulŭ contra Bulgariei. După anulŭ nou, generalulŭ Horvatovicĭ va inspecta trupele în tótă țéra. Pe de altă parte o telegramă din Belgradŭ spune, că la 8 Ianuariu ḍece soldațĭ bulgarĭ au năvălitŭ în cerculŭ Zajciarului și au datŭ câteva împușcăturĭ. Din Racovița și Kirijevo se anunță, că trupe bulgare au trecutŭ peste linia de demarcare.

La ultima notă circulară a Greciei a și rĕspunsŭ cabinetulŭ austro-ungarŭ, recomêndândŭ Greciei, ca cea mai potrivită politică, moderațiune și resemnare. Nu putemŭ sci ce efectŭ va ave acestŭ rĕspunsŭ, dér atâta putemŭ asigura, că Grecia nu va face cheltuelĭ zadarnice cu înarmările, fără sĕ facă sĕ-i sune și armele ei. Pe de altă parte în Creta lucréză mereu Grecii și, décă Grecia nu se va încăera cu Turcia, ca atuncĭ și Cretenii sĕ se revolte, ei vorŭ pași cu alte pretensiunĭ, lăsândŭ unirea pentru altŭ timpŭ, dér nu și renunțândŭ la ea. Cretenii cerŭ, ca prin intervenirea puterilorŭ sĕ se reformeze constituțiunea țĕrii, restrîngêndu-se puterea guvernatorului generalŭ turcescŭ.

Rusia și Bulgaria.

„Narodni Listy“ aduce comunicărĭ mai amĕnunțite despre misiunea baronului Kaulbars în Petersburgŭ.

Apropiarea Rusiei de Bulgaria se va împlini mai curêndŭ de cum se presupunea dĕunăḍile. Misiunea baronului Kaulbars în Petersburgŭ ia totŭ mai hotărîte forme, presența sa acolo forméză obiectulŭ atențiunii generale și deosebite. La 4 Ianuariu n. c. br. Kaulbars a fostŭ primitŭ de Țarulŭ în audiență, care a duratŭ o oră și jumĕtate. Chiar și Țarevna a primitŭ pe diplomatulŭ și în amêndouĕ aceste audiențe s'a vorbitŭ despre cele mai importante afacerĭ politice, întru câtŭ privescŭ starea actuală în Orientŭ. Discuțiunea s'a ținutŭ cu deosebire asupra viitórei stărĭ a lucrurilorŭ, asupra desvoltării Bulgariei, precum și asupra raportului personalŭ alŭ Țarului către prințulŭ Bulgariei. In Petersburgŭ domnesce în genere convingerea, că generalului br. Kaulbars îi va succede, d'a schimba ideile personale ale Țarului, cu atâtŭ mai multŭ, că scrisórea autografă a prințului Alexandru către Țarulŭ a fostŭ fórte favorabilŭ primită. Mai departe se vorbesce despre o călĕtoriă a prințului Alexandru la Petersburgŭ și cu tóte, că cestiunea încă nu e decisă, că óre, considerândŭ unirea Bulgariei neîmplinită încă, fi-va încă acum favorabilŭ timpulŭ, călĕtoriei nu-i stă în cale nicĭ o pedecă. Mai multŭ atêrnă de atitudinea favorabilă a prințului Alexandru, care póte fi sigurŭ acum de cea mai favorabilă și amicabilă primire.

Emigrarea Turcilorŭ din Rumelia.

»Pokrok“ e informatŭ din Filipopolŭ, că Turcii din Rumelia se pregătescŭ în mare mĕsură sĕ emigreze în Asia; îșĭ vêndŭ moșiele și proprietățile pe prețurĭ de batjocură, fiindŭ că nu se potŭ ḍeda cu nouĕle stărĭ din Bulgaria, deși unirei nu se opunŭ, ba chiar au intervenitŭ la Sultanulŭ prin preoții lorŭ pentru ea. Posesorii turcĭ, când îșĭ vêndŭ realitățile, ḍicŭ: »Dorințele vóstre s'au împlinitŭ, dér noi nu putemŭ esista aci. Vomŭ merge acolo, unde nu este cruce și unde nu sună clopotele.« Intre Pomacii din munții Rhodope, și anume între satele nesupuse, în aceea republică pomacă, care nu ține nicĭ de Turcia nicĭ de Rumelia, se observă o mare mișcare. Când delegații turcĭ aveau sĕ soséscă în Filipopolŭ, Pomacii luară o atitudine amenințătóre față cu Bulgarii, ei declarară, că vorŭ ajuta Sultanului ca sĕ atace pe Bulgarĭ. In unele sate din districtele Rapcio și Konjușŭ, Pomacii se pregătiră chiar sĕ deschidă ostilitățile în contra Bulgarilorŭ. Dér acéstă mișcare a încetatŭ. In Filipopolŭ se consideră unirea ca unŭ faptŭ, ce nu se mai póte schimba. Funcționarii primescŭ deja lefurile dela guvernulŭ bulgarŭ, scăḍêndu li-se optŭ procente pentru scopurĭ de rĕsboiu.

Scrisórea Papei către Bismarck.

Papa Leo XIII a adresatŭ de anulŭ nou prințului Bismarck o scrisóre, fórte măgulitóre pentru cancelarulŭ germanŭ, prin care îlŭ numesce și *cavalerŭ alŭ ordinului lui Christosŭ.* Étă în resumatŭ cuprinsulŭ scrisorii:

Papa salută mai ântêiu pe marele cancelarŭ alŭ imperiului germanŭ. Apoi îșĭ esprimĕ bucuria, că cestiunea Carolinelorŭ s'a resolvatŭ în condițiunile propuse de sanctitatea sa, după ce părerea și voința cancelarului a fostŭ d'a se alege ca arbitru Papa, avêndŭ în dênsulŭ tótă încrederea Acésta va trebui sĕ facă bucuriă tuturorŭ catolicilorŭ de pe pămêntŭ. »Ințelepciunea ta de statŭ, ḍice mai departe Papa, a contribuitŭ de sigurŭ în cea mai mare parte la crearea mărirei imperiului germanŭ, pe care o recunósce întregulŭ globŭ pămêntescŭ. Er acum îngrijescĭ, ca imperiulŭ germanŭ sĕ esiste, sĕ 'nflorescă pe fiece ḍi, asigurată fiindu'i pentru multŭ timpŭ puterea și vada. Ințelepciunea ta a înțelesŭ, câtă tăriă pentru manținerea ordinei publice și de statŭ are

aceea putere ce o mânuimŭ noi, mai cu sémă după ce, înlăturându-se orĭ-ce pedecă, îşĭ va fi redobênditŭ libertatea acţiunei. Fiă'ne permisŭ a vedé în ceea ce s'a întêmplatŭ unŭ presemnŭ favorabilŭ în viitorŭ pentru tóte celelalte lucrărĭ. Ca dovadă despre lucrarea şi voinţa nóstră, te numimŭ cavalerŭ alŭ ordinului lui Christosŭ, ale căruĭ insemne amŭ poruncitŭ sĕ ţi-se înmâneze deodată cu acéstă scrisóre. In fine îţĭ dorimŭ din inimă totŭ binele." Scrisórea are data 31 Decemvre 1885 şi e subscrisă de Papa Leo XIII.

PERICLITAREA MAGHIARISMULUI.

Sub acestŭ titlu „Egyetértés" publică următorulŭ articulŭ, care ne dovedesce, că pressa maghiară, în locŭ sĕ se ocupe cu lucrurĭ seriόse, cu înlăturarea relelorŭ de care suferimŭ parte numai noi, parte cu noi şi poporulŭ maghiarŭ, îşĭ punŭ ḑiua pe hârtiă spaimile de nópte, séu mai clarŭ se ocupă şi cu halucinaţiunĭ de nimica. Étă articululŭ:

„Pericululŭ, ce ameninţă pe Maghiarii Ardealului este mórtea, mórtea ḑilnică, micşorarea în numĕrŭ şi avere. Causa acestora suntŭ micele bóle, carĭ s'ar puté cura prin îngrijire dilnică, prin atenţiune continuă. Societatea se deşteptă şi sperămŭ, că munca de vindecare va urma. Periclitarea maghiarismului din Ardealŭ póte sĕ fiă o mare lovitură, acéstă primejdiă e grabnică şi cade cu o putere elementară asupra Maghiarilorŭ; aceea nu se póte delătura cu mijlóce neînsemnate, nicĭ individiĭ nicĭ societatea nu o potŭ delătura, ci numai statulŭ maghiarŭ. O astfelŭ de lovitură a fostŭ nimicirea Maghiarilorŭ ardelenĭ din 48 şi 49, naţia şi acuma o simte, ii e gróză de ea. O lovitură mare şi decidĕtóre póte sĕ ajungă pe fraţii noştri ardelenĭ, în casulŭ unui rĕsboiu rusescŭ, pentru că acestuia i-ar urma nimicirea Maghiarilorŭ. Ruşii arŭ devasta pămêntulŭ sĕcuiescŭ, ér rĕscóla Valachilorŭ ar devasta întregŭ Ardélulŭ. Şi la acésta nimenea nu se gândesce! Statulŭ nu face nimicŭ! De vomŭ avé rĕsboiu cu Ruşii, — şi acum séu mai târḑiu o sĕ avemŭ — óre România cu cine va ţinea? Astăḑi în România predomnesce prietenia ruséscă şi ura contra Maghiarilorŭ. Décă România va fi contra nóstră, rĕscóla Valachilorŭ ardelenĭ se va întêmpla negreşitŭ. Décă România va fi neutrală, revolta Valachilorŭ se va încerca de sigurŭ. Aşader o invasiune rusescă şi o rĕscólă valachă nu e fantomă, ci o posibilitate tristă. E cu putinţă o invasiune rusescă? Hotarele nóstre din Orientulŭ, carĭ sunt aprópe de imperiulŭ rusescŭ, nu suntŭ apĕrate. Natura le-a întăritŭ, statulŭ le-a părăsitŭ, Valachulŭ le-a inundatŭ. Ce a datŭ natura, ce póte sĕ facă încă statulŭ, locuitorii potŭ s'o trădeze. Dela Bucovina până la Oituzŭ nu este nicĭ o fortăréţă; ce s'a făcutŭ în Oituzŭ la 1877, astăḑi e ruină. In casulŭ unei surprinderĭ cu greu se potŭ apăra aceşte trecĕtorĭ. Hotarele slabe şi neapĕrate au fostŭ în totdeauna atrăgĕtóre pentru inimicĭ. Va zăcé în interesulŭ Rusilorŭ a ataca hotarele nóstre ardelene, ca în casŭ de reuşită sĕ nimicéscă poporulŭ maghiarŭ şi nimicindu-lŭ, Ardealulŭ nu s'ar puté păstra pentru Ungurĭ. Décă Ruşii vorŭ puté ocupa pe câtŭ de puţinŭ timpŭ Ardealulŭ, e mai multŭ de câtŭ sigurŭ că vorŭ stripi pe locuitorii lui, ca pe Polonii, Tătarii, Cerchezii şi pe Turcii din Bulgaria, pentru că zace în interesulŭ Rusiei sĕ aibă drumŭ liberŭ prin România şi Bulgaria la Constantinopolŭ; până ce însĕ Ardealulŭ va fi în posesiunea unei puterĭ marĭ ca Austro-Ungaria, până atuncĭ Rusia n'are o cale sigură pe uscatŭ până la Constantinopolŭ până atuncĭ aşadĕr nu potŭ fi ale ei Balcanulŭ şi Bizanţulŭ. Până ce Maghiarii prin Sĕcui vorŭ stăpâni Ardealulŭ sub Habsburgŭ, până atuncĭ Ardealulŭ nu póte sĕ fiă o parte a României şi mai târḑiu a Rusiei; dér' décă Ardealulŭ nu va fi mai multŭ maghiarŭ, atuncĭ nu póte sĕ aparţiă coronei S-lui Stefanŭ, atuncĭ va fi partea naturală a României, O cale uşóră pentru noi în Orientŭ este proectata cale ferată Haşfaleu-Ghimeşŭ, pentru aceea am şi salutat'o cu bucuriă. E de lipsă sĕ se trimită o mare putere armată la pasurile nóstre Tulgheşŭ Ghimeşŭ şi Uzi, ca nu cumva poporulŭ din Cicŭ şi Trei-scaune sĕ fiă espusŭ nescutitŭ măsacrării. Dér' nu numai acéstă liniă ne este de lipsă, ci şi linia Sibiiu-Făgăraşŭ-Feldióra-St. George-Cicŭ Sereda-St. Miclăuş, pentru lupta de mórte şi viéţă cu Ruşii. Trebue dér' sĕ delăturămŭ cu puteri unite primejdia ce ne ameninţă."

SCIRILE ḐILEI.

„Bud. Tgbl." a primitŭ din Bosnia o corespondenţă, în care se spune, că acolo părerea generală este, că monarchia austro-ungară plănuesce o acţiune în peninsula balcanică. Acéstă părere se întemeiază pe diferitele mĕsurĭ militare, ce se iau în provinciile ocupate, deşi „Armee-und-Marine-Zeitung" desminte sgomotele de pregătirĭ, ḑicêndŭ că cu 2314 ostaşĭ Austro-Ungaria nu póte merge la Salonicŭ.

—x—

Ministrulŭ justiţiei a numitŭ pentru anulŭ 1886 pe secretarulŭ de statŭ din acelŭ ministerŭ Emerich *Szentgyörgyi* ca preşedinte şi pe judele curialŭ Dr. Emerich *Suhay* ca locţiitorŭ de preşedinte alŭ *comisiunei de esaminarea advocaţilorŭ din Pesta.*

—x—

Camera advocaţilorŭ din *Biserica-albă* a hotărîtŭ într'o adunare generală sĕ adreseze dietei o petiţiune în contra § lui 54 din proiectulŭ de lege municipală.

—x—

Intre patrioţii de monopolŭ Kulturegyletist figuréză şi următorii fiĭ rĕtăciţĭ ai poporului română, pe carĭ îi publicămŭ cu numele „patriotice": *Daszkal* Döme primarulŭ Caransebeşului, *Jefta* Biju proprietarŭ, *Závojan* Gábor căpitanŭ orăşenescŭ, *Zugravu* Konsztantin tutorŭ, *Szerbu* Tivadar cassarŭ, toţĭ din Caransebeşŭ; apoi notarii *Méra* László şi *Tirnován* György de lângă Reghinulŭ săsescŭ, *Kelutz* (Caluţiu) György din Mediaşŭ Kulturegyletulŭ le-ar puté da de anulŭ nou darurĭ, baremĭ pomadă patriotică de mustăţĭ.

—x—

Producţiunea musicală declamatorică dată Duminecă séra, în sala liceului română de aci, a avutŭ unŭ succesŭ fórte îmbucurătorŭ şi publiculŭ a asistatŭ în mare numĕrŭ. De asemenea producţiunea, totŭ de felulŭ acesteia, dată în aceeaşĭ séră în Codlea, a avutŭ unŭ succesŭ fórte bunŭ. In numĕrulŭ viitorŭ vomŭ da amĕrunte.

—x—

In 1 (13) Ianuarie n. capela orăşenéscă va da în sala hotelului Nr. 1 o *serată de novităţĭ*, la mese, cu care ocasiune se va esecuta pentru ântâia dată noulŭ Potpourri română »*Nóptea în pădure*« de Schipek. Tóte numerile din programă suntŭ nouĕ şi anume cincĭ nouĕ jocurĭ de Philipp Fahrbach jun., douĕ valsurĭ premiate şi unŭ mare Potpourri intitulatŭ „Für Herz und Gemüth«. Cu acéstă ocasiune amintimŭ, că d. *Brandner* îşĭ dă tóte silinţele ca sĕ arete publicului română, că d-sa *scie aprecia musica românéscă*, căutândŭ a esecuta cu orchestra ce o conduce cele mai frumóse arii românescĭ. De aceea e de doritŭ ca publiculŭ română sĕ-lŭ încuragieze şi sĕ-i dovedéscă şi elŭ, că scie aprecia silinţele ce şi le dă conducĕtorulŭ orchestrii împreună cu membrii d'a esecuta bine cântecile românescĭ. Cu câtŭ orchestra va fi mai încurajată de publiculŭ română, cu atâtŭ programele seratelorŭ vorŭ cuprinde mai multe arii românescĭ. Sĕ sperămŭ că »Nóptea în pădure« va avé mulţĭ auditorĭ românĭ.

—x—

Societatea română de cântărĭ şi musică din Caransebeşŭ aranjéză în 31 Decemvre 1885 (12 Ianuarie 1886) (séra de St. Vasile) în sala mare a »hotelului Lichtneckert« producţiunea ordinară cu următórea programă: 1. a) Tolinescu: »Cântarea", b) Vorobchievicĭ: „Depărtarea," ambele corulŭ bărbătescŭ. 2. Popovicĭ: „Frunḑuliţă verde de stejarŭ", corulŭ micstŭ. 3. Porumbescu: „Hora Severinului," corulŭ bărbătescŭ. 4. Popovicĭ: „Mândruţa" şi „Hai Mărie", corulŭ micstŭ. 5. Porumbescu: „Érna", corulŭ bărbătescŭ, 6. Popovicĭ: „Hora Dobrugénă", corulŭ micstŭ. 7. Porumbescu: „Maşulŭ cântăreţilorŭ", corulŭ bărbătescŭ.

—x—

Celebra cântăréţă *Adelina Patti* debutéză pe scena teatrului naţionalŭ din Bucurescĭ.

—x—

In Berlinŭ se va înfiinţa o Academiă orientală ca cea din Viena şi Parisŭ. Ca profesorĭ pentru limbile vii orientale se vorŭ chema membrii d'ai popórelorŭ respective.

Din şcólele maghiare.

Pesta, Ianuarie 1886.

Şi eu am umblatŭ în şcóle ungurescĭ! Cine m'a trimisŭ în ele, nu'i de lipsă sĕ mai spunŭ, dér m'a trimesŭ sĕ învĕţŭ »limba patriei«, căcĭ — de! — pe la noi *cine scie unguresce, tóte le scie*, aşa'i vorba. Şi m'am dusŭ şi încă în mare oraşŭ m'am dusŭ!

La înscriere mĕ întrébă dascălulŭ G: „care îţĭ e limba maternă?" Eu 'i-am spusŭ dreptŭ: cea română. — Cea română? Asta s'o spui la Bucurescĭ. Nu şci încă că trăescĭ în Ungaria? Ei, care ţi-e limba maternă? — Cea română, domnule... S'a uitatŭ odată cruntŭ la mine şi a scrisŭ în matriculă, că limba maternă mi-e cea »*maghiară*. Biata mama mea nu scie nicĭ bóbă unguresce!

Aşa 'i cum spuiu, nu scriu poveştĭ. La începutŭ gândeam: lasă sĕ 'ncépă rĕu, că sfirşitulŭ va fi mai bunŭ. Dér cum am începutŭ, aşa am dus'o!

Când mĕ întreba lecţiunea, îmĭ striga: „Sĕ vină Valahulŭ afară" şi mai de multe orĭ mi-a promisŭ prea solemnŭ: „Lasă, că te voiu face eu Ungurŭ!"

Dér nu 'mĭ era atâta de asta, câtŭ îmĭ era de alta: nu putea dascălulŭ G. sĕ vorbéscă de Valahĭ, fără sĕ pomenéscă de nesce tendinţe ce arŭ avé Românii sĕ ia Ardelulŭ şi le ḑicea la scolarĭ: „Dér atuncĭ sĕ luaţĭ arma şi sĕ vĕ apĕraţĭ ţéra, cum amŭ făcutŭ şi noi în vremea nóstră!... Şi apoi totŭ nouă ne mai ḑicŭ, că în scólele nóstre se hrănesce în copii ura de rassă. La Ungurĭ se face asta, căcĭ cum e unŭ Ungurŭ, aşa'i şi celălaltŭ şi ce ḑicea dascălulŭ meu G. ḑicŭ de bună sémă toţĭ dascălii ungurĭ!"

Dér scăpaiu de dascălulŭ G.

Ajunseiu la altŭ gimnasiu, în Ungaria de sudŭ, şi mĕ convinseiu, că mai are semenĭ dascălulŭ G. Dĕduiu aicĭ de unŭ domnŭ V a r g a, care îşĭ făcea mare hazŭ cu noi Valahii, punêndu-ne sĕ repeţimŭ la istoriă, după manuale maghiare, părţile privitóre la Românĭ; sĕ demonstrămŭ de pildă, că e basmŭ continuitatea Românilorŭ în Dacia, că Matheiu a bătutŭ de a sventatŭ pe Stefanŭ, că cutare Basarabŭ a mâncatŭ unŭ bunŭ frecuşŭ ungurescŭ etc... I-am luatŭ séma dela o vreme, că ne batjocuresce şi, când ne provocă sĕ rĕspundemŭ odată despre continuitate, nu amŭ voitŭ sĕ grăimŭ nicĭ o vorbă. Şi ce a ḑisŭ: că amŭ demonstratŭ înpotriva Ungurilorŭ! A făcutŭ vorbă pe la direcţiune şi nu sciu mai ce, dér la urmă totŭ s'a astêmpĕratŭ, se vede, convingêndu-lŭ alţii, că nu noi eramŭ de vină. De altfelŭ îmĭ aducŭ bine aminte, că pentru că nu sciam limba unguréscă şi, sĕ

FOILETONŬ.

IN CARPAŢII ROMÂNĬ.

Descripţiunĭ din natură şi de moravurĭ.

I.

Munţii Carpaţĭ cei păduroşĭ, carĭ se întindŭ la frontiera sudică a Transilvaniei, avêndŭ lungime mare şi o înălţime considerabilă, nu suntŭ încă pe deplinŭ cunoscuţĭ, deşi în timpulŭ de faţă îĭ taiă chiarŭ unŭ drumŭ de ferŭ, ce duce în bogatulŭ şesŭ alŭ României. Ba, nicĭ chiar poporaţiunea, care locuesce în aceştĭ munţĭ cu frumósele lorŭ alpe şi face parte mai alesŭ din poporaţiunea Transilvaniei, nu este încă în de ajunsŭ apreţiată în particularităţile ei destinctive naţionale.

Scopulŭ nostru este sĕ introducemŭ pe amicabilulŭ cetitorŭ mai adêncŭ în acéstă lume nouă, dândŭ în urma unei îndelungate cunoscinţe şi a mai multorŭ călĕtorii o descripţiune fidelă a solului şi a omenilorŭ.

Mai înainte de tóte trebue sĕ privimŭ mai cu deamĕruntulŭ munţii şi caracterulŭ lorŭ.

Deşi nu ajungŭ Carpaţii înălţimea munţilorŭ Elveţiei cu vecinica lorŭ zăpadă şi cu giganticele gheţare (glaciare), totuşĭ se ridică la o înălţime imposantă şi se întindŭ, ca de pildă munţii Făgăraşului, într'unŭ şirŭ continuu, séu formézâ, ca în Ţéra-Bârsei, munţĭ mai multŭ de sine stătătorĭ, ca giganticulŭ Bucegiu de 7800 de urme, Pétra-Craiului de 7600 de urme, Pétra-mare de 5600 de urme, şi mai mulţĭ alţĭ munţĭ gigantici în ostulŭ ţĕrei. In şirulŭ de munţĭ ai Făgăraşului se înalţă cam la mijlocŭ din rĕndulŭ fraţilorŭ sĕi Negoiulŭ celŭ ascuţitŭ la vêrfŭ, de 8040 de urme de înaltŭ.

Şirulŭ de munţĭ dela Făgăraşŭ constă mai totŭ din ambolŭ (hornblendă, schistŭ carpaticŭ) şi numai în puţină cantitate se află marmoră albă, séu schistŭ talcosŭ. Munţii Braşovului constau din contra mai numai dintr'unŭ varŭ iurasicŭ tare şi cenuşiu, lângă care se aşédă de multe orĭ colosale conglomerate, carĭ conţinŭ tóte speciile posibile de stâncă ale Ţĕrei-Bârsei aşternute într'o massă vĕrósă şi năsipósă. Mai spre ostŭ se ivesce în masse marĭ schistŭ argilosŭ cenuşiu,. care aparţine pătura de josŭ a cretei şi în păturile sale mai inferióre conţine uneorĭ acele micĭ şi strălucióse cristale cvarţóse, carĭ suntŭ cunoscute sub numirea de *diamante de Maramurĕşŭ* séu de Uzdău.

Numeróse apre frumóse isvorĕscŭ din munţĭ şi mărescŭ frumseţea naturei acelora în modŭ însemnatŭ. Lacurĭ frumóse ca în munţii Elveţiei nu se află aicĭ; dér lacurĭ mai micĭ, aşa numitele *ochiurĭ de mare*, nu suntŭ rare. In amintitele rîuleţe ce se află şi gustuoşii şi frumoşi punctaţii păstrăvĭ, în vreme ce alte soiurĭ de pescĭ se feréscŭ de aceste ape recĭ şi răpeḑĭ şi se ţinŭ mai bucurosŭ în rîurile, ce curgŭ mai linŭ.

Munţii toţĭ suntŭ mai de totŭ acoperiţĭ cu arborĭ frumoşĭ. In posiţiunile mai adêncĭ suntŭ fagĭ şi stejarĭ în cantităţĭ mai marĭ. Icĭ şi colo se află şi pădurici de mesteceni înalţĭ şi subţirĭ şi îmbrăcaţĭ în scórţă albă cu fragede frunḑe, uneorĭ şi jugastri şi scoruşĭ cu frumósele lorŭ burbóne roşii. Mai susŭ în munţĭ esŭ la ivélă bradii în numĕrŭ nemărginitŭ. Bradulŭ nobilŭ séu albŭ nu sufere climă pré aspră şi se perde deja la mijloculŭ munţilorŭ. Insĕ cu tenacitate perseverantă se acaţă bradulŭ roşu celŭ rĕşinosŭ de crepăturile de stâncĭ şi se urcă totŭ mai susŭ până la cele mai prăpăstióse vêrfurĭ, până ce şi elŭ în fine, micşorându-se totŭ mai tare, trebue sĕ cedeze iuniperului de munte, care este mai tare.

O lume bogată de animale aduce viaţă pe singuraticele piscurĭ ale munţilorŭ şi în întinsele pădurĭ. Prin stâncósele văgăune şi pe prăpăstiósele cóste umblă ursulŭ cu puii sĕi şi face de multe orĭ turmelorŭ de vite pagube însemnate. Şi totŭ se află în unii anĭ în numĕrŭ mare. Rîşii şi pisicile sĕlbatice pândescŭ pe căprióre şi pe iepurĭ şi adese-orĭ se scoboră până josŭ în vale şi vinŭ chiarŭ în apropierea locuinţelorŭ. Jderulŭ (martre) se caţără în pădurile cele dese după sprintenele veveriţe, carĭ însĕ tare adeseorĭ cadŭ pradă cutezătorului

vede, ca sě mě îmbărbăteze sě o învěţŭ, căpětaiu în primulŭ testimoniu ungurescŭ cincĭ secunde!...

*

De acestea 'mĭ aducŭ adĭ cu plăcere aminte. Sed tamen amoto quaeramus seria ludo, vorba lui Horaţiu, pe care la Ungurĭ încă nu 'lŭ pricepeam. Sě vedemŭ adecă care 'i influinţa scólelorŭ maghiare asupra nemaghiarilorŭ — de astă dată numai din punctŭ de vedere alŭ naţionalităţii.

Cunoscuiu la Universitate unŭ Germanŭ de pe la Pojunŭ eşitŭ din gimnasiu maghiarŭ, care se ferea sě grăiéscă unŭ cuvêntŭ nemţescŭ măcarŭ, dér se mărturisea de Ungurŭ, deşi recunoscea, că limba maternă ĭi e cea germană. Tocmai logica ministerială ungurésca!

Séu ce avemŭ noi cu alţii, sě vedemŭ de noi.

Nicĭ vorbă, observările ce voiu pune pe hârtiă nu privescŭ întréga nóstră tinerime, ci pute-re-aşŭ dice, partea ei cea mai mică; dér e bine sě le facemŭ, pentru ca sě purtămŭ mai multă grijă, decâtŭ în adevěrŭ avemŭ, sě nu se sporiască astă „parte mică".

Şciu mulţĭ vorbi ungureşce, facŭ şi versurĭ ungureşcĭ, si nu şciu gră. limba lorŭ curatŭ românéscă, decâtŭ stricatŭ, cunoscŭ mulţĭ literatura maghiară şi de cea româněscă au auditŭ numai de colo şi de colo, dela cutare şi cutare. Cunoscŭ de pildă unŭ universitarŭ — trecutŭ, sě 'nţelege, prin şcolĭ unguresci — care până mai erĭ alaltăerĭ, de bună sémă, nu din vina lui, nu şcia, că Alexandri are o colecţiă de escelente poesii poporale şi care audindu-le a rěmasŭ uimitŭ şi a disŭ: Totŭ suntŭ mai frumóse ca cele unguresci! Morala fabulei: In şcólele unguresci sě învéţă copiii a crede, că nimicŭ mai bunŭ, mai frumosŭ, mai vrednicŭ nu e, decâtŭ ce'i ungurescŭ, fiă literatură, fiă ce arŭ fi. Sě 'nţelege, că prindŭ óreçare predilecţiă pentru totŭ ce e ungurescŭ, în mintea şi inima lorŭ găsescŭ locŭ idei şi sentimente unguresci — *ut* popa din Birchişŭ etc. *docet* — şi apoi nu te mai prinde mirarea, când cutare studentŭ dela Orade orĭ dela Pesta se face membru la „Kultur egylet" şi polemiséză şi înfruntă totŭ ungureşte şi 'n diare unguresci pe cutare fóiă română, care aduce la cunoscinţă şi publicului românŭ. Aşa rătăcirĭ! Tristŭ, dér adevěratŭ. — Altulŭ se sburlesce când criticĭ şovinismulŭ maghiarŭ, îţĭ documentéză, după Hunfalvy, că n'avemŭ noi nicĭ unŭ dreptŭ istoricŭ în ţéră şi atâtŭ se aprinde, de 'ţĭ strigă: Dér n'ajunge că suntemŭ şi suferiţĭ încă în ţéra asta?

Va da din capŭ orĭ cine şi nu va crede, dér aşa e şi nu e bine sě ascundemŭ că aşa este: nu dóră ca sě reclamămŭ pe cei pierduţĭ, căcĭ ce'i putredŭ verde nu se mai face, dar sě védă părinţii şi tovarăşii lorŭ şi sě şcie ce sě facă!

Aşa este, se crescŭ acolo într'unŭ spiritŭ strěinŭ şi se *înstrăinéză* de noi. Celŭ mai puţinŭ rěu e casulŭ, că mulţĭ nefiindŭ prea flexilĭ, nu se prea inspiră de ce audŭ din gura dascălului ungurescŭ, dar nu se potŭ cresce aşa ca sě fiă, sě 'nţelégă că trebue sě fiă solidarĭ. Alţii, deşi înţelegŭ acésta, nu suntŭ — pentru că nu au crescutŭ în şcólă românescă, alăturĭ cu colegĭ românĭ, căcĭ numai prin acestŭ contactŭ se sădesce şi se desvóltă simburele solidarităţii. Şi de aceea nu ne miră, că găsescĭ icĭ şi colo şi la universităţĭ copii, carĭ stau vecĭnicŭ departe de societăţĭ românescĭ şi mai bucurosŭ petrecŭ între „cultele" némurĭ de altŭ sânge. Mai că 'mi vine sě dicŭ şi eu unŭ *o tempora*!...

Constatămŭ dar două rele marĭ, mai marĭ ca o sută micĭ: spiritŭ strěinŭ în educaţiă şi — resultatulŭ lui — *neînţelegerea solidarităţii.* E bine sě constatămŭ ce e rěu, sě scie părinţii românĭ, ér carĭ scie sě 'şi aducă aminte totdéuna de acésta!

Intr'o proximă scrisóre voiu scrie esperienţele şi observările mai multe şi měrunte dela scolile mai inalte.

*** *alŭ lui Duică.*

Lugoşiu în preséra Crăciunului 1885 st. v.

Unde suntŭ prunci în familiă, acolo e binecuvêntarea lui Dumnedeu. Ei facŭ multă bucuriă părinţilorŭ, dér' le causéză şi multă grijă şi ostenelă prin crescerea şi învěţătura lorŭ. Greutatea cea mai mare însě o simţescŭ părinţii, când starea lorŭ materială nu e de ajunsŭ pentru acoperirea tuturorŭ lipselorŭ.

Unele timpurĭ ale anului şi cu deosebire serbătorile Nascerei Domnului, Botezulŭ, Pascele ş. a. totuşĭ facŭ pe părinţĭ ca creştinĭ a uita tóte něcasurile. Atuncĭ lasă la o parte tóte ocupaţiunile lorŭ, mângăindu-se sufletesce prin ascultarea serviţiului divinŭ şi învěţăturile creştinescĭ în sântele bisericĭ, şi petrecêndŭ îndestuliţĭ cu ce le-a datŭ Dumnedeu în cerculŭ familiei lorŭ. In aceste timpurĭ religiunea creştină impune şi diregătorilorŭ sě lase neesecutaţĭ §§ ii legilorŭ civile.

Mare e diferinţa între legile civile şi între legile sântei Scripturĭ. Legile civile oprescŭ ce sě nu facemŭ dér' nu demândă ce se facemŭ. Ele dicŭ: sě nu vatemĭ pe altulŭ, ér sânta Scriptură ne învaţă: că décă cineva aruncă după noi cu pétră sě aruncămŭ după dênsulŭ cu pâne.

Frumóse şi mângăitóre suntŭ pentru creştinĭ legile Rescumpěrătorului nostru Isusŭ Christosŭ; de aceea se şi bucură creştinii de Nascerea Domnului, şi mai vêrtosŭ Românii, ca cei dintâi creştinĭ între popórele conlocuitóre cu dênşii. Ei mai păstréză ca suvenire dela străbunii lorŭ *colindele*, pe carĭ tinerĭ şi bětrânĭ cu mare bucurie la cântă în preséra Nascerei Domnului, aducêndu-şĭ aminte prin acele de timpurile cele grele, când străbunii lorŭ mai multe sute de anĭ erau înpiedecaţĭ prin învasiunile popórălorŭ asiatice în esercitarea cultului lorŭ divinŭ, şi prin urmare şi a culturei lorŭ naţionale.

În anulŭ acesta preséra Nascerei Domnului a fostŭ plăcută şi favorabilă colindătorilorŭ. Cu deschilinire s'au bucuratŭ în séra acésta pruncii scolarĭ miserĭ din opidulŭ Lugoşiu, carĭ, după usulŭ anilorŭ trecuţĭ aşteptau dela binefăcětoriulŭ lorŭ, Domnulŭ *Constantinŭ Udrea*, senatorŭ opidanŭ, darurile Crăciunului.

Numitulŭ Domnŭ, cu dreptŭ cuvêntŭ numitŭ »părintele pruncilorŭ scolarĭ miserĭ«, şi în anulŭ acesta prin colecte benevole dela marinimoşii contribuitorĭ a procuratŭ o mulţime de vestminte şi încălţăminte, carĭ le-au înpărţitŭ în sala casei oraşului pruncilorŭ dela tóte scólele elementare din locŭ, fără deosebire de religiune şi naţionalitate. Prima înpărţire s'a făcutŭ în preséra Nascerei Domnului a romano-catolicilorŭ, éră a doua în a orientalilorŭ. Preste 100 de scolarĭ şi scolăriţe s'au bucuratŭ de darurile bunului lorŭ părinte.

Subscrisulŭ, ca interesatŭ în genere pentru cultura poporului românŭ şi în specie pentru scóla gr. cat. locală, aducŭ prin acestŭ comunicatŭ mulţămită publică meritatului şi neobositului Domnŭ Constantinŭ Udrea, precum şi marinimoşilorŭ domnĭ contribuitorĭ, rogândŭ pe Părintele cerescŭ sě le recompenseze aceste fapte nobile prin sănětate şi bună stare până la cea mai înaltă etate! Dea prea bunulŭ Dumnedeu, ca Domnulŭ Constantinŭ Udrea sě pótă afla pe totŭ loculŭ mulţĭ imitatorĭ.

Petru Popescu
docente.

MULŢĂMITĂ PUBLICĂ.

Mai mulţĭ domnĭ prea generoşĭ au binevoitŭ a da audŭ unui apelŭ adresatŭ concetăţenilorŭ românĭ de: *Comitetulŭ »Asociaţiunei pentru sprijinirea învěţăceilorŭ şi sodalilorŭ românĭ meseriaşĭ*", venindŭ în ajutorulŭ lipsiţilorŭ, învěţăcei meseriaşĭ cu sume însemnate, şi adecă: unŭ generosŭ domnŭ anonimŭ cu fl. v. a. 1220, d-lŭ Dimitrie Hernea din Ploescĭ cu 100 fl v. a., unŭ altŭ domnŭ anonimŭ cu 100 fl. v. a., d-lŭ Diamandi I. Manole cu postavŭ, 40 metri, de 100 fl. v. a., Societatea tinerilorŭ comersanţĭ din Braşovŭ cu 33 fl. 24 cr. v. a., d-lŭ locotenentŭ-colonelŭ Cigurtu din Turnu-Severinŭ 20 de francĭ Dómna Baronésă Karais 5 fl. — Din Anvers (Belgia) domnii: Ioanŭ Const. Orovénŭ 10 francĭ, Vitze E. Bosianu 10 francĭ, G. Bârsanu 5 francĭ, Terachitopolu 5 francĭ, Lazarŭ Teodorŭ 5 francĭ, Constantinŭ E. Bosianu 5 francĭ, Vlasie L. Stefănescu 5 francĭ, Nicolae N. Popŭ 5 francĭ, Herickx Soéurs négociantes 5 francĭ, Nicolae Visineanu 5 francĭ, George Csogalniceanu 5 francĭ, George Petrescu 5 fr. la olaltă 70 francĭ.—Din Braşovŭ: d-lŭ presidentŭ în pensiune N. de Şiustai 2 flor. şi ghete; d-lŭ părintele Toma Bârsanu 2 fl. şi pânză, domnii comersanţĭ: Ioanŭ Bidu, Ioanŭ Săbădeanu şi Niculae Flustureanu cu câte trei bucăţi de haine şi ghete.

Comitetulŭ subscrisŭ îşĭ împlinesce cea mai plăcută datoriă a sa când vine sě aducă aci, în numele lipsiţilorŭ învěţăcei meseriaşĭ, tuturorŭ acestorŭ prea generoşĭ domnĭ cele mai căldurose mulţămite ale sale, pentru generósele dumnealorŭ contribuţiunĭ.

Braşovŭ în 30 Decemvre 1885.

Bartolomeiu Baiulescu, preşedinte. *Ioanŭ Bozoceanu*, secretarŭ.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.)

MADRIDŬ, 12 Ianuariu. — O cétă de patrudecĭ de rebelĭ, întărită printr'o grupă de ţěranĭ, sub conducerea unui sergentŭ, au datŭ asaltŭ asupra citadelei Saint Julien din Cartagena (Spania). Revoltaţii pětrunseră în fortŭ strigândŭ: „Trăiască republica!" şi năvăliră asupra comandantului fortului. Generalulŭ Fayardo porni într'acolo cu cincĭ companii. După câteva împuşcăturĭ, insurgenţii se refugiară pe o corabiă mare comercială ce mergea la Oranŭ. Generalulŭ Fayardo a fostŭ rănitŭ. In Cartagena e linişte, mişcarea a fostŭ înăbuşită.

LONDRA, 12 Ianuariu. — S'a lăţitŭ sgomotulŭ că pe insulele Samoa au isbucnitŭ turburărĭ contra Germanilorŭ. Masacrarea comercianţilorŭ germanĭ a fostŭ împedecată prin întrevenirea consulului englesŭ şi americanŭ. Soldaţii germanĭ de pe canoniera „Albatross" au ocupatŭ insulele.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu.

---

tâlharŭ. Caprele sělbatice locuescŭ numai la înălţimile cele mai marĭ ale munţilorŭ Făgăraşului şi ai Ţěrei Bârsei şi nicĭ chiar în ernurile cele grele nu se scobóră până în văile pădurilorŭ frundóse. Porcii sělbaticĭ se ţinŭ mai multŭ în văgăunile mai adêncĭ, însě arareorĭ îşĭ întindŭ escursiunile lorŭ până în câmpurile cultivate, unde facŭ pagube marĭ mai alesŭ în cucuruzulŭ pe jumětate coptŭ.

Mai tare desvoltată ca lumea patrupedelorŭ este lumea pasěrilorŭ în munţii noştri. Pe deasupra înălţimilorŭ celorŭ mai marĭ mai sbóră putemiculŭ vulturŭ de alpĭ (gypaëtos barbatus) pândindŭ cu lăcomiă după pradă, care nicĭ că-i lipsesce vara, când numěróse turme de oi pascŭ pe munţĭ. Şi greoiulŭ vulturŭ cenuşiu (vultur cinereus) şi vulturulŭ cu capulŭ albŭ (vultur fulvus), care este cu multŭ mai frumosŭ, se află adeseorĭ în numěrŭ mai mare pe munţii cei înalţĭ. In desele pădurĭ de bradŭ din munţii mijlocii şi pe Alpe, unde se mai desvóltă fagĭ puternicĭ, se află şi cocoşulŭ de munte (Tetrao urogallus) locurĭ plăcute pentru traiu, şi aicĭ audimŭ la ivirea primăverii cotcorăzitulŭ lorŭ celŭ tare şi baterea cea puternică din aripĭ, care pentru vênătorĭ suntŭ atâtŭ de atrăgătóre. In posiţiunĭ şi mai adêncĭ pe lângă vijiitórele ape de munţĭ se ţinŭ frumosŭ punctatele găinuşĭ de munte (tetrao bonasia.) Persecutate de vênătorĭ şi de cânĭ ele sciu sě se ascundă de minune în frunde uscate. In vremea tómnei cercetéză şi plăcutulŭ şnepŭ (Scolopax rusticola) tóte marginile pădurilorŭ munţilorŭ noştri, până ce în fine, crescêndŭ totŭ mai tare frigulŭ, sě trage şi elŭ mai departe spre sudŭ. Da, unde amŭ ajunge noi, dacă amŭ vorbi mai pe largŭ despre toţĭ aripaţii noştri favoriţĭ, căcĭ orĭ câtŭ de pustii mi-se parŭ adeseorĭ munţii, totuşĭ privitorulŭ mai atentŭ află unŭ numěrŭ îmbucurătorŭ mai alesŭ de soiurĭ de pasěrĭ micĭ.

După ce descriemŭ în puţine trăsurĭ caracterulŭ naturei în imposanta lume a munţilorŭ, care formeză terenulŭ specialŭ alŭ observării nóstre, sě ne întórcemŭ la ómenii, carĭ trăescŭ acolo. Aci aflămŭ unŭ poporŭ micŭ, amicabilŭ şi jovialŭ, care în genere este puţinŭ iniţiatŭ în literatura înaltă şi trăesce fără sě-şĭ spargă capulŭ pentru lucrurile lumii marĭ. Inţelegemŭ Românii, pe carĭ noi îi aflămŭ tare lăţiţĭ mai alesŭ în Europa orientală şi alŭ cărorŭ teritorŭ limbisticŭ se întinde până la marea Négră şi în sudŭ preste Balcanĭ mai încolo. Dér şi în partea nordică a Carpaţilorŭ este numěrulŭ lorŭ în preponderanţă faţă de ceilalţĭ locuitorĭ ai ţěrii. Limba lorŭ cea armoniósă, care spre avantagiulŭ ei vědesce numai decâtŭ originea latină, se vorbesce de bună sémă în Europa orientală de peste 8,000,000 de ómenĭ, şi chiarŭ şi literatura ei cresce totŭ mai tare în importanţă.

Dér ne întórcemŭ érăşĭ la munţĭ, pentru ca sě comunicămŭ cu locuitorii cei simplii a-i lorŭ şi ne alegemŭ spre scopulŭ acesta unŭ locŭ, care aicĭ se numesce „Intre Bucegiu." După ce am trecutŭ Predélulŭ, amŭ pornitŭ mai departe cu trăsura. Salutândŭ numai fugitivŭ reşedinţa regescă Sinaia, care se desvóltă din ce în ce mai grandiosŭ, ne îndreptămŭ spre stânga séu spre rěsăritŭ şi ajungemŭ la o livade mare, pe care se află vre-o câteva clădiri scunde de lemnŭ, carĭ suntŭ încungiurate d'unŭ mare numěrŭ de oi, în vreme ce câţĭva cânĭ flocoşĭ latră pe noii sosiţĭ, dându le rotă. Dinainte lângă şosea (drumŭ de ţéră), care odinioră a fostŭ clădită cu marĭ spese, se află unŭ edificiu întinsŭ, „Hanulŭ" care însě, precum védurămŭ mai târdiu, nu prea e comfortabilŭ.

Spre vestŭ se înfăţişéză — după cum se pare de totŭ aprópe — giganticii păreţĭ de stâncĭ din Bucegiu, şi anume se distingŭ pitorescile ţancurĭ (colţurĭ) de stâncĭ, carĭ se numescŭ „La babe." Prahova cea atâtŭ de repede, care curge pe mai la vale, este aicĭ încă o apă forte plăcută şi nu vědesce de locŭ acea sělbătăciă, cu care mai în josŭ rupe chiar podurĭ şi valurĭ de pétră. Pe cósta muntelui suntŭ situate vre-o 12—14 căsuţe de lemnŭ împărţite în modŭ pitorescŭ, din carĭ ese în vîrteje fumŭ grosŭ, unŭ semnŭ că prândulŭ (ameada) se gătesce. (Va urmá.)

Cursulŭ la bursa de Viena

din 9 Ianuariu st. n. 1886.

Rentă de aurŭ 4%	100.90
Rentă de hârtia 5%	92.30
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	151.75
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	98.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	127 —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	120 70
Bonurĭ rurale ungare	103 75
Bonurĭ cu cl. de sortare	103 75
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	103 76
Bonurĭ cu cl. de sortare	103 60
Bonurĭ rurale transilvane	103 60
Bonurĭ croato-slavone	103 80
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.25
Imprumutulŭ cu premiu ung.	117 75
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	124.10
Renta de hărtiă austriacă	83 85
Renta de arg. austr.	84.05
Renta de aurŭ austr.	111.60
Losurile din 1860	140 00
Acţiunile băncei austro-ungare	874 —
Act. băncei de creditŭ ung.	302.75
Act. băncei de creditŭ austr.	295.90
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.95
Napoleon-d'orĭ	10.04
Mărcĭ 100 împ. germ.	62.00
Londra 10 Livres sterlinge	126.90

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 28 Decemvre st. v. 1885.

	Cump.	vĕnd.
Renta română (5%).	87	88
Renta rom. amort. (5%)	93	94
» convert. (6%)	84½	85½
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	30	32
Credit fonc. rural (7%)	104	105
» „ „ (5%)	84½	85½
» » urban (7%)	96	97
» » » (6%)	—	—
» » » (5%)	80	81½
Banca naţională a Românieĭ	1170	1180
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Naţională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	16.	17
Bancnote austriace contra aurŭ.	2.01	2.04

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 11 Ianuariu st. n. 1886

Bancnote românescĭ	Cump.	8.45	Vend.	8.49
Argint românesc	»	8.40	»	8.44
Napoleon-d'orĭ	»	9.99	»	10 04
Lire turcescĭ	»	11.26	»	11.36
Imperialĭ	»	10.22	»	10.32
Galbenĭ	»	5.90	»	5.95
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.—	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	123.½	»	124.¾
Discontulŭ	»	7—10 % pe anŭ.		

Numere singuratice à 5 cr. din „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ cumpĕra în tutungeria lui I. GROSS.

Nro. 15,198—1885. 3-3.

Concursŭ!

Pentru ocuparea postului de sergente majorŭ la poliţie, deocamdată pe unŭ anŭ de probă, împreunatŭ cu unu salarŭ de 500 fl, — ca plată sistemisată, pe lângă 20 fl. ca banĭ anualĭ de quartirŭ eventualmente quartirŭ naturalŭ; mai departe pe lângă o monturâ odată pentru totdéuna şi pe lângă pauşalulŭ prescrisŭ de statutŭ pentru susţinerea monturei — se escrie prin acésta concursŭ.

Competenţii pentru acestŭ postŭ au sĕ'şĭ documenteze sciinţele scolare, cunoscinţele celorŭ 3 limbĭ ale patriei, cunoscinţele referinţelorŭ locale, purtarea morală, că nu au trecutŭ peste etatea de 40 de anĭ şi că corporalmente suntŭ pe deplinŭ sănătoşĭ.

Competenţii, carĭ posedŭ rutina militară şi documentéză, că au servitŭ la gendarmeria reg. ung. séu ca subofiicerĭ la armata c. reg. séu la armata reg. ung. pentru apărarea ţĕrei, — au preferinţă.

Petiţiunile instruate în susŭ citatulŭ modŭ au de a se aşterne subscrisului oficiu celŭ multŭ până la 14 Ianuariu 1886, după prânzŭ 5 óre.

Braşovŭ, 31 Decemvre 1885.

Magistratulŭ orăşenescŭ.

Nro. 6050—1885. 1 3.

PUBLICAŢIUNE!

referitóre la ascernerea fassiunilorŭ asupra capitalelorŭ passive.

Acei contribuabilĭ, pe a cărorŭ realităţĭ zacŭ datorii, suntŭ provocaţĭ ca sĕ'şĭ procure dela subscrisulŭ oficiolatŭ cólele de fassiune fără întârdiere, şi provĕdêndu-le cu datele recerute, sĕ le aştérnă totŭ aceluiaşĭ oficiolatŭ, celŭ multŭ pănă în 31 Ianuariu 1886, deórece fassiunile aşternute după deja amintitulŭ terminŭ nu se vorŭ mai primi, ci din contră se va defige exoffo arunculŭ generalŭ după darea de venitŭ.

Ascernerea acestorŭ fassiunĭ sĕ va adeveri prin o ţidulă provĕdută cu diua ascerneri şi cu sigilulŭ oficiolatului de dare, carea ţedulă, dându-se partidei, — valoréză ca documentŭ asupra ascernerei fassiunei.

Acei contribuabilĭ, carĭ plătescŭ pentru datoriile ce zacŭ pe realităţile lorŭ, afară de interese pentru capitalŭ, şi quote pentru amortisarea capitalului, suntŭ obligaţĭ ca sĕ inducă în fassiunĭ atâtŭ suma aceea, carea la începutŭ au fostŭ datorĭ, câtŭ şi suma acaea carea s'a plătitŭ din datorie séu prin amortisare séu în rate; în fine are sĕ mai inducă cametele, carĭ se plătescŭ creditoriului anualmente pentru capitalulŭ de datoriă.

Braşovŭ, 31 Decemvre 1885.

Officiolatulŭ orăşenescŭ de dare.

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.